

podle Holuba-Kopečného asi vlivem slov typu *nešvar*, *nezmar* apod., ač nelze zcela vyloučit ani kontaminaci s *noc*. Vzhledem k tomu, že podoba s počátečním *n-* je ve většině slov. jazyků (kromě srbocharvátštiny), muselo by jít o kontaminaci velmi ranou (už v psl. se předpokládá **netopyrě*). Proto by snad bylo také možné považovat podobu *netopýr* za původnější, podoby s náslovným *l-* by pak byly novější, vzniklé kontaminací s *lélat*. Přípona *-yrě* místo *-ylě* (srov. **motylě*) disimilací proti počátečnímu *l-* (Machek, Holub-Kopečný).

netopýř jen nář.; stč. též *netopiř*, Jg. pol. *nietoperz*, dluž. *njetopyr* — Viz netopýř; *-ř* etymologicky náležité, srov. psl. **netopyrě*.

prutek jen nář. — Nejasné.

pýr v sled. významu jen nář.; Kt na Moravě — Zkrácením z *leto-/netopýr*, patrně mylně chápaného jako kompozitum.

trúlelek, truhlelek jen nář.; Kt *trúlek, trulelek* v Podluží — Nejasné. Nelze vyloučit souvislost s ním. *Troll* 'skřítek', popř. s čes. *lelek* 'pták z rodu *Caprimulgus*'.

večerek jen nář.; Kt, Bš též *večurek* a *podvečerek* laš.; SSJČ nář. — Od *večer*.

večeřálek jen nář.; Kt na Moravě, Bš *večeralek* laš. — K *večeřet* (netopýř létá v čase večere).

večeřalka jen nář. — Přechýlením od *večeřálek*, viz tam.

večeřátko jen nář. — Od *večeřet* příklonem k dem. podobě neutra.

5 netopír Ju 6, Ru 4 — netopejr Ju 5, Ru 1–4 — netopejř Ju 4 — slepá miš Ju 5, 6 — slepej miš Ju 2, 4 — šišmiš *m.* Ju 1–3 — flédrmaus Po 1

6 ASJ IV 81, AJŠ 527, PLPJ 23, AJPP 216, AJK 164, SSA 3.14, OLA 43, ALE 105

Či

31 zajíc (1464) — mapa s. 103

- 1 M zajíc (zaíc, též zejíc 306) — zajic (zaic, zajc) — zajec — zajunc 818, 831–836 (zajac 819)
 polňák (též polňik 107, polák 159, 160, polní zajíc/zajic/zajc 116, 135, 160, 506, 644, 53)
 S zverec 755 (polní zverec 755)
 N zajiček, zajček, zajoch, zajouc, janek, matěj, ušák, honza

2 Mapa postihuje nářeční rozrůznění v pojmenování zajíce, tj. polního hlodavce s dlouhými boltci, schopného rychlého běhu (*Lepus europaeus*). Kromě výrazného rozdílu lexikálního (*zajíc* × *polňák*) bylo zachyceno též krácení samohlásky *i* u výrazu *zajíc*; má totiž neobvykle velký územní rozsah, srov. PRO A1b, c.

Zejména na Valašsku a na záp. Opavsku byla zaznamenána nesplyvavá výslovnost s rázem *za'íc*. Tato fonetická realizace se tam běžně střídá s výslovností *zajíc*, proto není na mapě zakreslena. Oslabení *i*-ového vokálu vedlo místy až k realizaci *zajc*. Uvedená výslovnost se dokládá jen zcela ojediněle ze záp. a sv. Čech.

Vedle jednoslovného označení *polňák* (vzniklého univerbizací z dvojslovného pojmenování *polní zajíc*) v oblasti, kde slovo *zajíc* slouží k označení domácího hlodavce – králíka, jsou doložena jako dublety také pojmenování dvojslovná *polní zajíc*.

Hojná expresivní označení (*zajouc, zajoušek, ušák, honza, janek* aj.) nebyla mapována.

3 Proti obecně rozšířenému výrazu *zajíc* s lokálními hláskovými variantami, shodnému se spis. jazykem, stojí regionální výraz *polňák*, vytvářející souvislou oblast v sv. Čechách s přesahy do střč. nář. a na Moravu až na Tišnovsko.

Podoba *zajic* se kromě oblastí s pravidelným krácením *i*-ového vokálu (svč., střm. a slez. oblast) vyskytuje navíc na jzč. okraji a na Moravě též na vých. Brněnsku, Kyjovsku, Holešovsku a na Valašsku.

Na relikty staršího stavu ukazuje forma *zajec*, zapsaná dnes vzácně ze zč. okraje.

- 4 **polňák** SSJČ myslivecký slang — Univerbizací ze spojení *polní zajíc*.
zajec jen nář.; stč. *zajiec* — Starým krácením *ie* > *ě*, viz *zajíc*.
zajíc Jg *zajác* slc., *zajúc, zajouc* obě mor., SSJČ; SSJ i hluž. *zajac* — Psl. **zajęć* (od *zъjati*, pračesky *zāti*, stč. *zieti*; *zajíc* prý spí s otevřenými – zejícíma – očima).

zajíc jen nář.; SSJČ *zajc* nář. — Viz *zajíc*.

zajunc jen nář.; pol. *zajac* — Viz *zajíc*, realizace s rozloženou nosovkou.

zverec jen nář.; Kt *zvěrec* — Od psl. **zvěрь*.

5 *zajíc* Ju 3, Ru 2 — *zajic* Ju 1, 2, 5, 6, Ru 3–5 — *zec* Ju 5 — *polní zajíc* Po 1, Ju 1, 4 — *d'ivokej zajic* Ju 1, 2

6 PLPJ 288, AJK 307, OLA 28

Bh

32 žluva (1450) — mapa s. 103

- 1 M vlha — vilha (-y- 738, 803, 807, 808, 811, 815, 820, 821, vliha 747, vilda 835)
 žluva (žlúva 707, žluba 675, žuva 701, žouva 834)